

Arbeidsmarkedet nå - august 2009

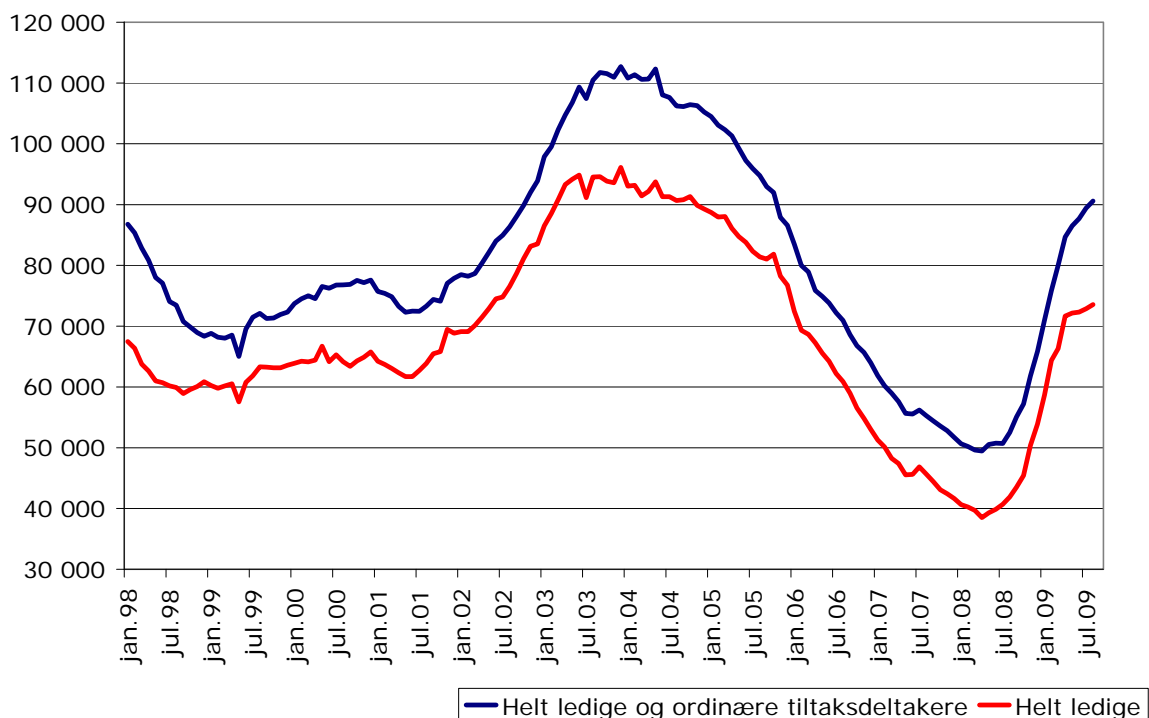
"Arbeidsmarkedet nå" er et månedlig notat fra Statistikk og utredning i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Notatet er skrevet av Eugenia Vidal-Gil Eugenia.Vidal-Gil@nav.no, 27. august 2009.

700 flere ledige i august

Ved utgangen av august er det registrert 77 100 helt ledige hos NAV. Dette tilsvarer en ledighetsrate på 3,0 prosent. Sammenliknet med august i fjor er det 32 700 (74 %) flere registrerte helt ledige. Sesongjusterte tall viser at ledigheten økte med 700 personer i løpet av august. Summen av helt ledige og ordinære tiltaksdeltakere økte med 1 100 personer i juli, justert for sesongsvingninger.

I de siste fire månedene har veksten i ledigheten bremsset opp. Dette må sees i sammenheng med at tilgangen av ordinære arbeidssøkere har gått ned i den samme perioden. I tillegg har en økning i offentlig sysselsetting kompensert nedgangen i den private sektoren, slik at sysselsettingen har holdt seg stabil ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftundersøkelse (AKU).

Figur 1. Utviklingen i antallet registrerte helt arbeidsledige og summen av ordinære tiltaksdeltakere og helt arbeidsledige. Sesongjusterte tall. Januar 1998 – august 2009.

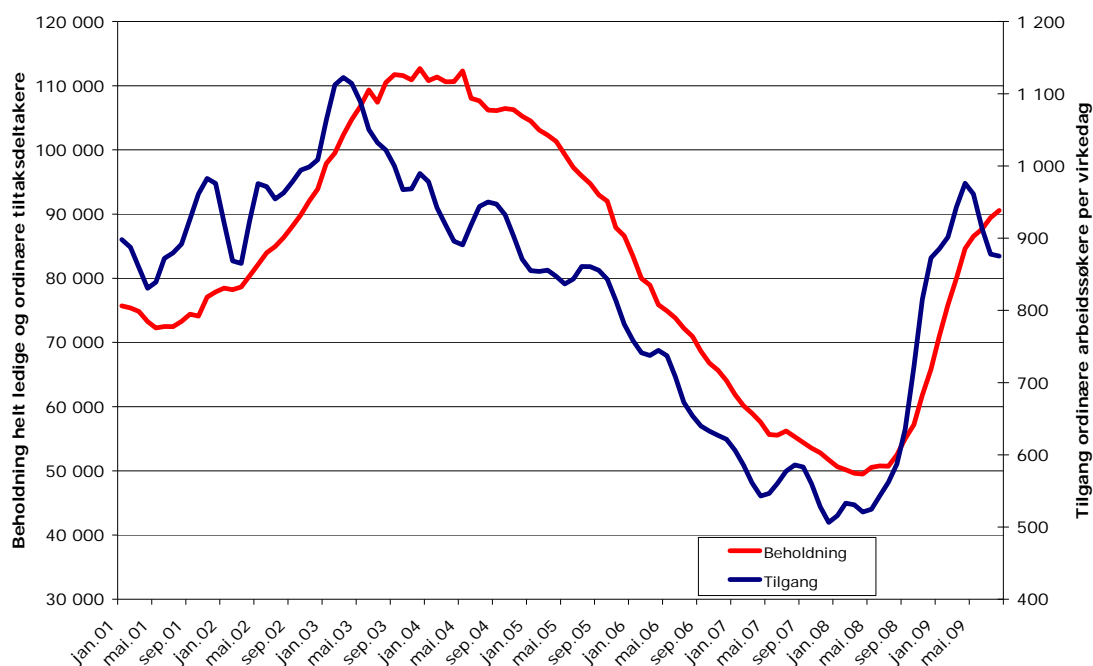

Kilde: NAV.

Antall nye arbeidssøkere stabilt

Sesongjusterte tall viser at tilgangen av ordinære arbeidssøkere per virkedag har holdt seg uendret i august etter å ha gått ned i de tre foregående månedene. Tilgangen av nye arbeidssøkere ligger fremdeles på et høyt nivå.

Figur 2. Tilgang ordinære arbeidssøkere per virkedag, beholdning av summen av helt arbeidsledige og ordinære tiltaksdeltakere. Sesongjusterte tall. Trend. Januar 2001- august 2009.

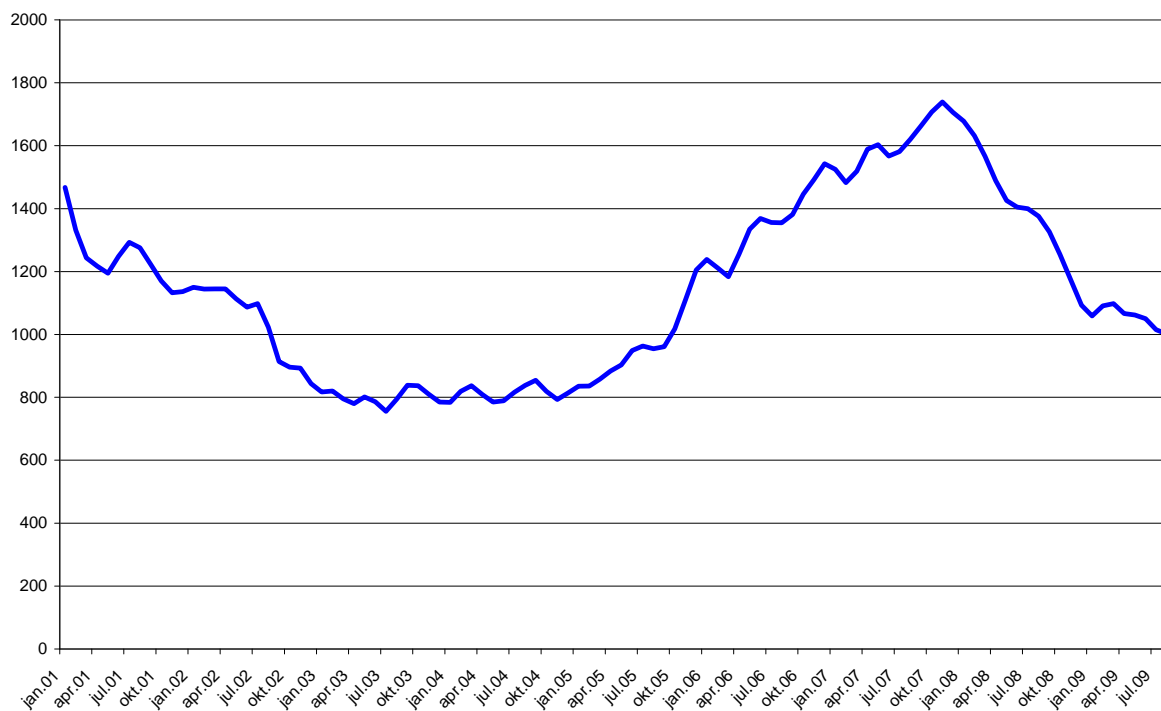
Kilde: NAV

Moderat nedgang i ledige stillinger

I løpet av 2008 falt tallet på nye ledige stillinger kraftig. Nedgangen har vært svakere i inneværende år. Sammenliknet med i fjor ble det i løpet av august registrert 21 prosent færre nye ledige stillinger. Tallet på ledige stillinger er fortsatt høyere enn i 2003 og 2004.

Nedgangen det siste året har vært sterkest innen ingeniør- og ikt-fag (-47 %), industriarbeid (-41 %), akademiske yrker (-35 %) og barne- og ungdomsarbeid (-35 %). Sammenliknet med i fjor har nedgangen vært lavest innenfor undervisning (-9 %) og bygg og anlegg (-9 %), mens innenfor butikk- og salgsarbeid har tilgangen av ledige stillinger gått opp med 14 prosent.

Figur 3. Tilgang ledige stillinger per virkedag.¹ Sesongjusterte tall. Trend. Januar 2001- august 2009.

Kilde: NAV

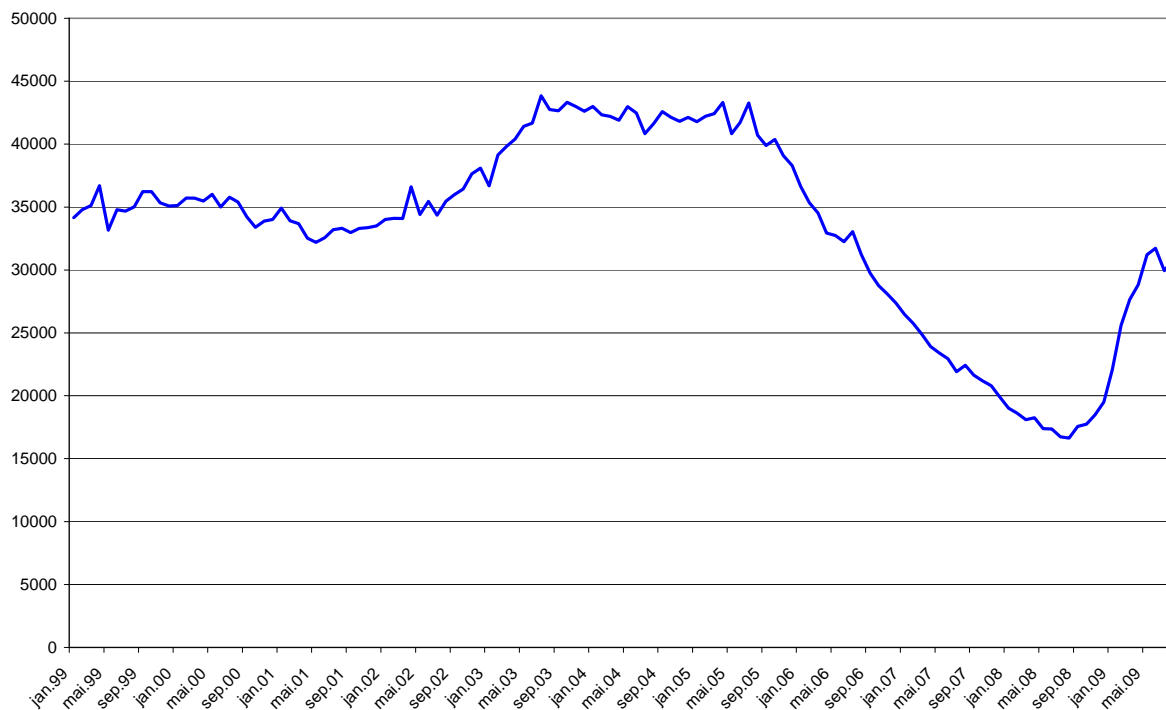
Økning i antall delvis ledige

Etter en nedgang i juli har antallet delvis ledige² økt med 800 personer i august, justert for vanlige sesongvariasjoner. Sammenliknet med i fjor er det nå 12 100 flere delvis ledige, noe som innebærer en økning på 84 prosent. Antall delvis permitterte har økt sterkt det siste året. Om lag en femtedel av de delvis ledige er delvis permittert.

¹ Omfatter stillinger utlyst i media, registrert av arbeidsgiver på nav.no eller meldt til NAV.

² Registrerte delvis ledige arbeidssøkere er personer som arbeider mindre enn heltid og som ønsker lengre arbeidstid.

Figur 4. Delvis ledige. Sesongjusterte tall. Januar 2000- august 2009.

Kilde: NAV

Utviklingen i norsk økonomi

Etter to kvartaler med nedgang økte bruttonasjonalproduktet (BNP) for Fastlands-Norge³ med 0,3 prosent i 2. kvartal 2009, ifølge sesongjusterte tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB).

Fastlands-BNP var 1,9 prosent lavere enn i 2. kvartal 2008. En nedgang i utvinning av olje og naturgass gjorde at samlet BNP falt med 1,3 prosent i fra 1. til 2. kvartal.

En økning på 2 prosent i konsum i offentlig forvaltning bidro til veksten i Fastlands-BNP i 2. kvartal. Det samme gjorde det private forbruket, som i 2. kvartal økte med 0,6 prosent etter å ha falt siden 2. kvartal 2008. Varekonsumet steg med 1,2 prosent i 2. kvartal. Bilkjøp var det største bidraget til veksten i varekonsumet. Husholdningenes disponible realinntekt økte med en prosent i 2. kvartal.

Bruttoinvesteringer i fast kapital holdt seg om lag uendret i 2. kvartal etter et fall på 5 prosent i 1. kvartal 2009. Mens investeringer i fastlandsøkonomien økte med 0,9 prosent, gikk oljeinvesteringer ned i 2. kvartal. Nivået på oljeinvesteringene er imidlertid fortsatt høyt historisk sett. Husholdningenes boliginvesteringer gikk ned med 4,7 prosent i 2. kvartal, og har dermed falt i åtte kvartaler på rad.

³BNP for Fastlands-Norge er BNP utenom næringene utvinning av råolje og naturgass, rørtransport og utenriks sjøfart.

Produksjonen i bygge- og anleggsnæringen gikk ned for tredje kvartal på rad, men nedgangen på 0,8 prosent i 2. kvartal er lavere enn i de foregående kvartalene. Foreløpige tall for juni 2009 fra SSBs byggearealstatistikk viser at det er igangsatt 24,5 prosent færre nye boliger i løpet av det første halvåret enn i samme periode i fjor. Nedgangen i næringsbygg er noe mindre.

Også industriproduksjonen falt med 1,4 prosent i 2. kvartal, ifølge sesongjusterte tall fra nasjonalregnskapet. De fleste næringene bidro til nedgangen ifølge SSBs produksjonsindeks for industrien, og for første gang viser indeksen nedgang for bygging av skip og oljeplattformer. Nedgangen i metallproduksjonen var lavere enn i de foregående kvartalene, mens produksjonen i trelast- og trevareindustrien økte med 9,7 prosent i løpet av 2. kvartal. Virkedagskorrigerede tall viser at industriproduksjonen var 10,1 prosent lavere i juni 2009 sammenliknet med juni 2008. Samtidig fortsatte ordretilgangen i industrien å falle og i 2. kvartal var den 39,2 prosent lavere enn i fjor. Dette har medført en nedgang i ordreservene på 29,6 prosent i samme periode.

Eksporten falt med 2,9 prosent fra 1. til 2. kvartal 2009. Den største nedgangen var innen skip, plattformer og fly, med 46 prosent lavere eksportvolum enn i 1. kvartal. Tall for utenrikshandelen for juli 2009 viser imidlertid at det har vært en økning i handelsbalansen på 39 prosent i forhold til juni. Økt eksportverdi av råolje har bidratt til oppgangen, men det har også vært økt eksportverdi av fisk, maskiner og transportmidler.

Tall fra arbeidskraftundersøkelsen (AKU) for juni tyder på at sysselsettingen har holdt seg stabilt siden mai 2008, når en tar hensyn til feilmarginen. Arbeidsledigheten var i juni på 3,0 prosent i følge sesongkorrigerede tremåneders gjennomsnittstall. Dette er 5 000, eller 0,2 prosent færre ledige enn tilsvarende tall for mars. Denne nedgangen er imidlertid innenfor feilmarginen i AKU. I samme periode var det økning i de registrerte tallene.

Utviklingen internasjonalt

Eurostats foreløpige estimater for 2. kvartal 2009 viser at bruttonasjonalproduktet i euroområdet falt med 0,1 prosent sammenliknet med 1. kvartal. På ett år har BNP gått ned med 4,6 prosent. Disse estimatene tyder på at nedgangen er i ferd med å bremse opp i eurosonen, og for noen land kan resesjonen være over. BNP økte med 0,3 prosent i 2. kvartal i både Frankrike og Tyskland, i begge tilfeller etter fire kvartaler på rad med nedgang. Økt privat konsum og økt nettoeksport var de viktigste bidragene til veksten i BNP. I Nederland og Storbritannia derimot falt BNP med henholdsvis 0,9 prosent og 0,8 prosent i 2. kvartal. Sesongjusterte tall fra Eurostat viser at produksjonen i bygg og anlegg falt med 1,1 prosent i juni i forhold til mai 2009 i euroområdet. Industriproduksjonen gikk ned med 0,6 prosent i juni sammenliknet med mai, etter en tilsvarende oppgang i mai. Nedgangen er imidlertid lavere enn i begynnelsen av året. Samtidig økte ordretilgangen i industrien med 3,1 prosent i juni sammenliknet med mai. Forskjellige forventningsindikatorer for euroområdet har forbedret seg den siste tiden, noe som tyder på at konjunkturedgangen nærmer seg slutten. Arbeidsledigheten forsetter imidlertid å stige i eurosonen. Sesongjusterte tall fra Eurostat viser at ledighetsraten var på 9,4 prosent i juni, den høyeste raten på ti år.

BNP for OECD-landene holdt seg uendret i 2. kvartal etter et fall på 2,1 prosent i 1. kvartal, ifølge sesongjusterte tall fra OECDs kvartalsvis nasjonalregnskap. Japans BNP steg med 0,9 prosent etter fire kvartaler på rad med nedgang, og var 6,5 prosent lavere enn i 2. kvartal 2008. OECDs sammensatte ledende indikatorer for juni 2009 fortsatte å øke og støtter anslaget om at bunnen blir nådd i 2. halvår 2009.

I USA falt BNP med 0,3 prosent, etter en nedgang på 1,6 prosent i 1. kvartal⁴. Ledighetsraten var på 9,4 prosent i juli, 0,1 prosent lavere enn i juni. Sysselsettingen falt med 155 000 personer. Husholdningenes konsum gikk ned med 1,2 prosent i 2. kvartal (årlig rate), mens den hadde økt med 0,6 prosent i 1. kvartal. Industriproduksjonen økte med 0,5 prosent i juli. Dette var den første månedlige økningen siden desember 2007. Industriproduksjonen var imidlertid 13,1 prosent lavere enn i juli 2008, og kapasitetsutnyttelsen var på 68,5 prosent i juli. Standard&Poors/Case-Shiller-boligprisindeksen⁵ viser at boligprisene steg med 1,4 prosent fra mai til juni. Justert for sesongsvingninger er dette den første økning siden begynnelsen av 2006. Salget av brukte boliger økte i juli på fjerde måned på rad. I tillegg steg salget av nye eneboliger med 9,6 prosent fra juni til juli, mens byggetillatelser gikk ned med 1,0 prosent fra juni til juli, ifølge tall fra U.S. Census Bureau.

Ledigheten øker fortsatt mest innenfor bygg og anlegg

Sammenliknet med august 2008 har ledigheten økt for samtlige yrkesgrupper. Økningen i antall registrerte helt ledige har vært størst blant personer med bakgrunn fra bygg og anlegg (157 %), ingeniør- og ikt-fag (131 %) og industri (110 %). I løpet av det siste året har ledigheten økt minst innenfor undervisning (13 %), helse, pleie og omsorgsarbeid (25 %) og barne- og ungdomsarbeid (32 %)

Ledighetsraten er høyest innenfor industri og bygg og anlegg med henholdsvis 4,7 og 4,6 prosent. Lavest ledighet er det for ledere, undervisning og helse, pleie og omsorg med 1,2 prosent.

Bygg og anlegg

I forhold til i fjor har arbeidsledigheten nesten firedoblet seg for elektrikere (284 %) og rørleggere (280 %). Økningen i ledigheten har vært lavest blant vei- og anleggsarbeidere (55 %).

Ingeniør- og ikt-fag

I gjennomsnitt har ledighetsraten mer enn fordoblet seg innen ingeniør- og ikt-fag (131 %). Ledighetsraten er imidlertid fortsatt lav med 1,4 prosent av arbeidsstyrken. Ledigheten har i løpet av det siste året økt mest blant sivilingeniører, sivilarkitekter og liknende (175 %) og for ingeniører og teknikere (158 %).

---

⁴ Tall for USAs BNP er hentet fra OECDs nasjonalregnskap. Ellers er statistikk for USA hentet fra U.S. Bureau of Labour Statistics, U.S. Bureau of Economic Analysis og Federal Reserve. Alle tall er sesongjusterte.

⁵ S&P/C-S-indeksen er en sammensatt indeks om boligprisutviklingen i de 20 største byene i USA.

Industriarbeid

Støpere, sveisere, platearbeidere og liknende samt prosess- og maskinoperatører er de to undergruppene med den kraftigste veksten i ledigheten innenfor industriarbeid det siste året, med henholdsvis 201 og 174 prosent. Ledigheten økte med 28 prosent blant næringsmiddelarbeidere, som var den undergruppen som hadde den laveste veksten.

Undervisning

Økningen i ledigheten har vært lavest for personer med bakgrunn fra undervisning, med en vekst på 13 prosent i forhold til august 2008. For lærere i videregående skole økte ledigheten med 5 prosent i forhold til i fjor. Ledigheten blant forskolelærere er 37 prosent høyere.

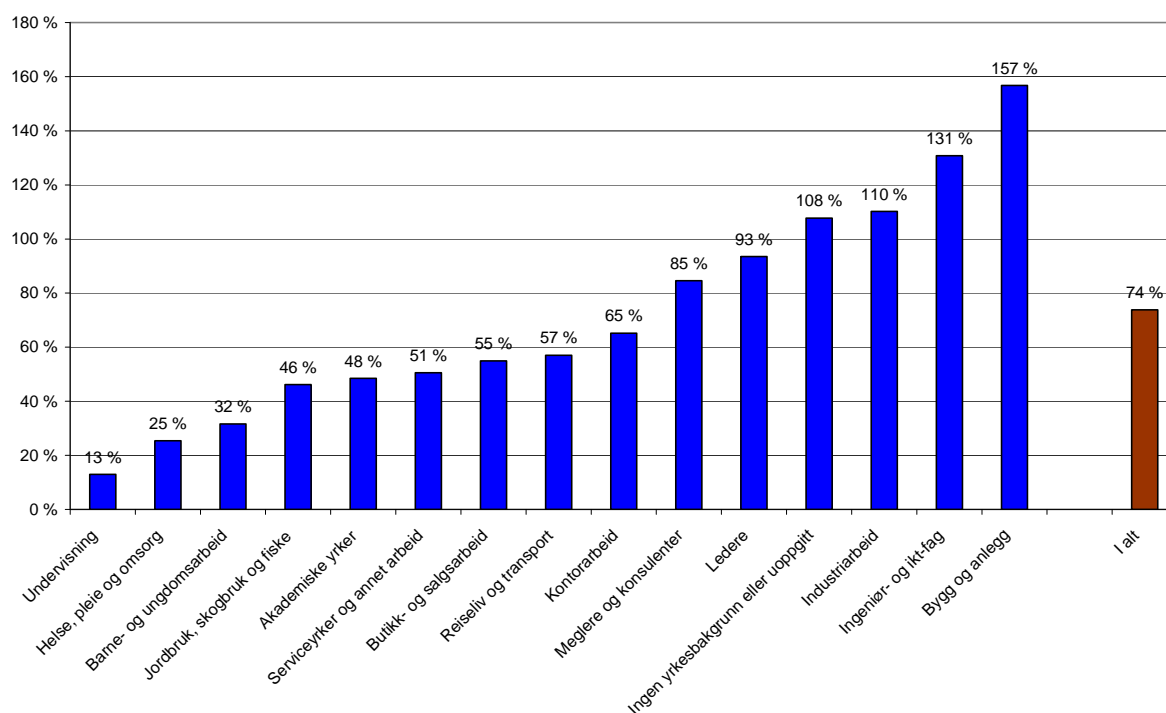
Helse, pleie og omsorg

Antall helt ledige innefor helse, pleie og omsorg har økt med 25 prosent i forhold til i fjor. Ledighetsraten på 1,2 prosent er, som for undervisning, den laveste blant alle yrkesgruppene. Ledigheten har økt med 44 prosent innen medisinske yrker (leger, tannleger, veterinærer, farmasøyter), blant sosionomer og barnevernspedagoger er økningen på 14 prosent.

Barne- og ungdomsarbeid

Innenfor barne- og ungdomsarbeid har ledighetsveksten vært på 32 prosent på ett år. Økningen er omtrent den samme for dagmammaer, praktikanter og liknende som for barne- og ungdomsarbeidere.

Figur 5. Prosentvis endring i antall arbeidsledige etter yrkesbakgrunn. August 2008 - august 2009.

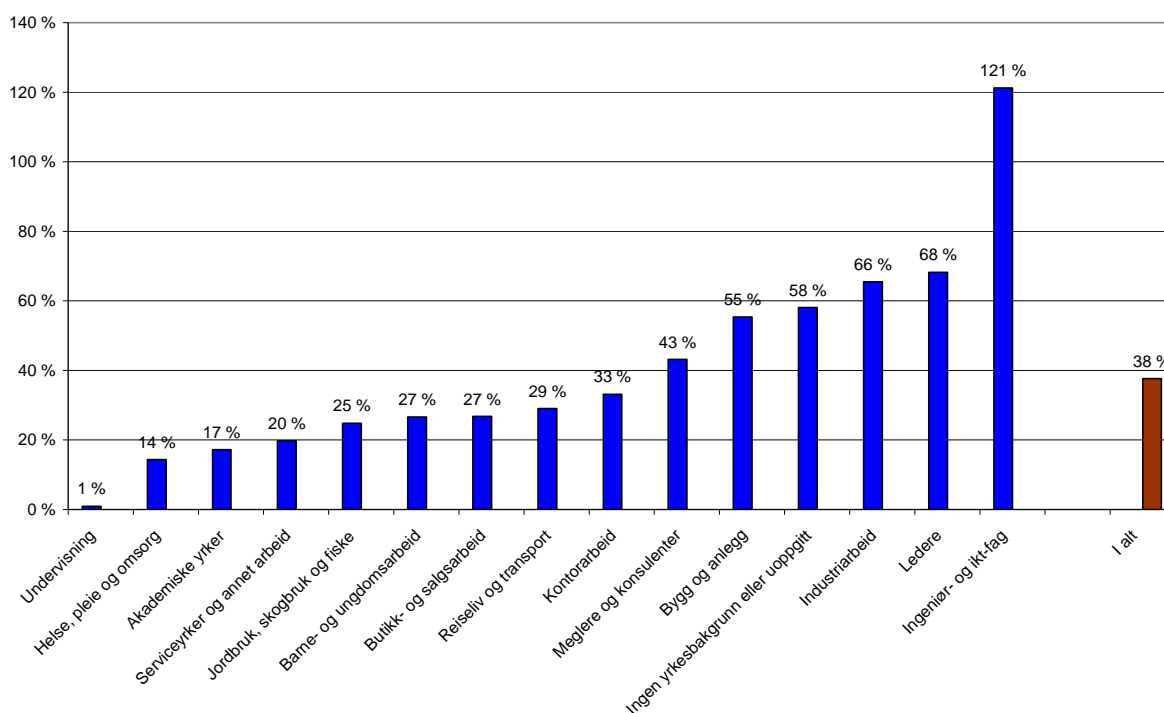

Kilde: NAV

Flere nye ledige innenfor de fleste yrkesgrupper

I august har antallet nye ledige økt innenfor de fleste yrkesgruppene, som vist i figur 6. I gjennomsnitt har antall ledige med en arbeidssøkervarighet under 4 uker økt med 38 prosent sammenliknet med august 2008. Størst er veksten innenfor ingeniør- og ikt-fag (121 %), ledere (68 %) og industriarbeid (66 %). Antall nye ledige innefor undervisning har praktisk talt ikke økt sammenliknet med i fjor. Ved utgangen av august hadde 17 prosent av de registrerte helt ledige vært arbeidssøker under fire uker.

Figur 6. Registrerte arbeidsledige med mindre enn 4 uker varighet som arbeidssøker etter yrke. Prosentvis endring august 2008 – august 2009.

Kilde: NAV

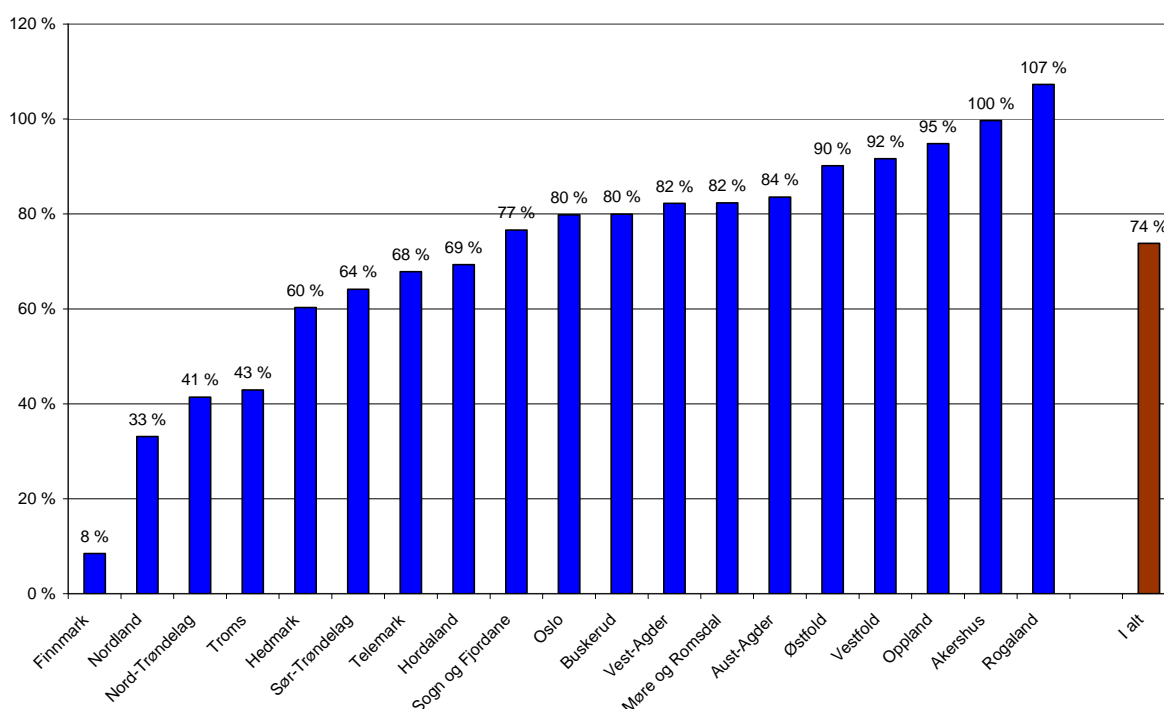

Flere arbeidsledige i samtlige fylker

Figur 7 viser at ledigheten fortsetter å øke i alle fylker. Sammenliknet med august 2008 har veksten vært størst i Rogaland og Akershus, med en økning på henholdsvis 107 og 100 prosent. Finnmark har hatt den laveste veksten med 8 prosent.

Ledigheten er lavest i Sogn og Fjordane og Rogaland med henholdsvis 2,1 og 2,2 prosent av arbeidsstyrken. De høyeste ledighetsratene er registrert i Oslo (3,9 %), Finnmark (3,8 %) og Østfold (3,6 %).

Figur 7. Prosentvis endring i antall arbeidsledige etter fylke. August 2008- august 2009.

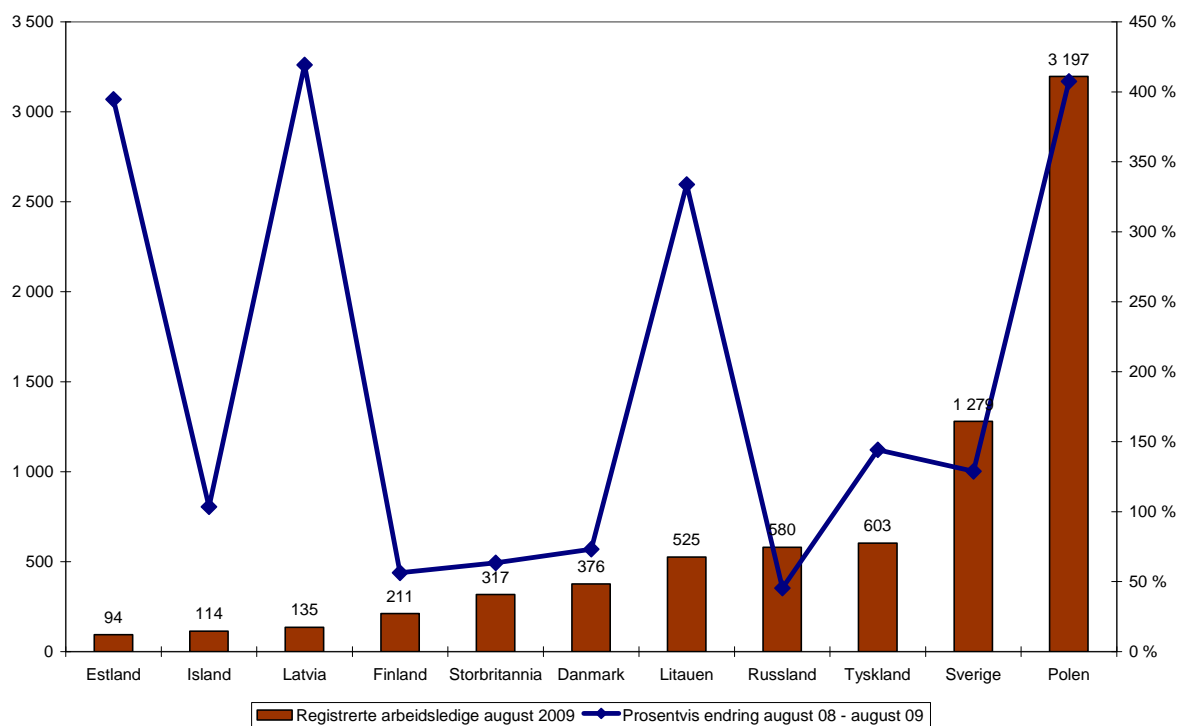

Kilde: NAV

Sterk økning i ledigheten blant arbeidsinnvandrere

Figur 8 viser antall arbeidsledige etter statsborgerskap for noen av de mest aktuelle landene når det gjelder arbeidsinnvandring. Ved utgangen av måneden var det 3200 registrerte helt ledige polakker, det betyr en økning på 407 prosent sammenliknet med i fjor. Også blant personer fra de baltiske landene har ledigheten økt kraftig og er nå om lag fem ganger så høy som i fjor. Antallet registrerte ledige fra disse landene er likevel forholdsvis lav, på til sammen 700 personer.

Figur 8. Registrerte arbeidsledige etter statsborgerskap. Antall personer i august 2009, og prosentvis endring fra august 2008 til august 2009.

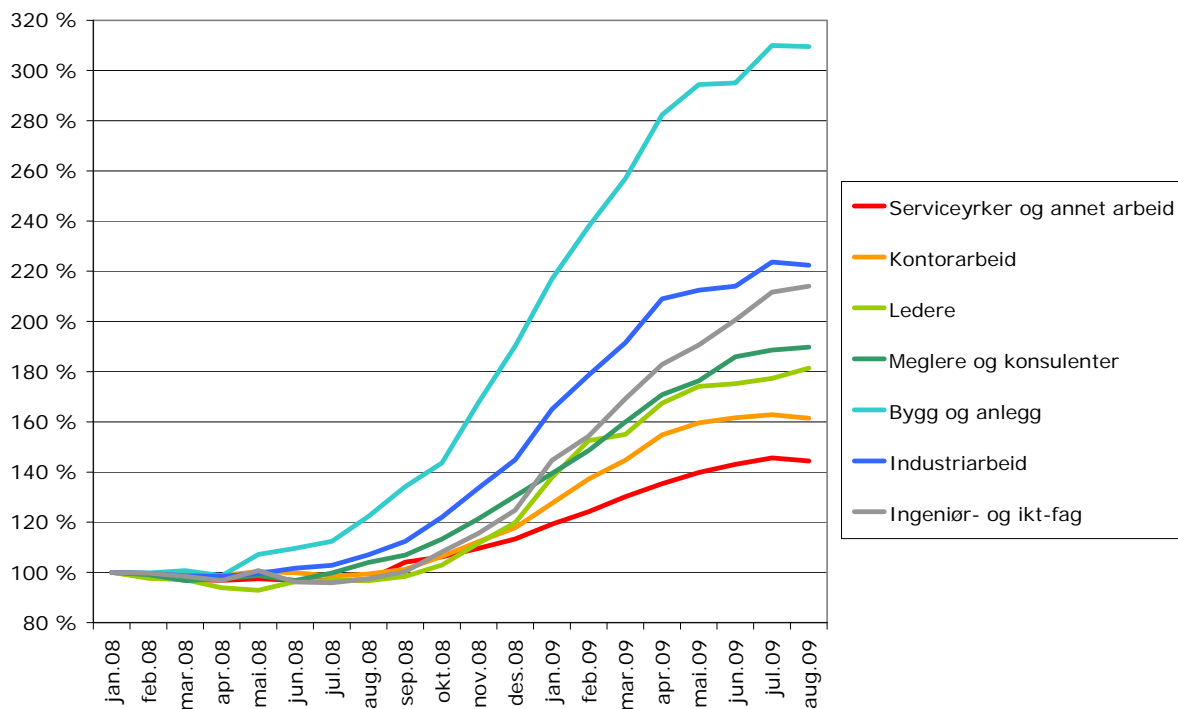
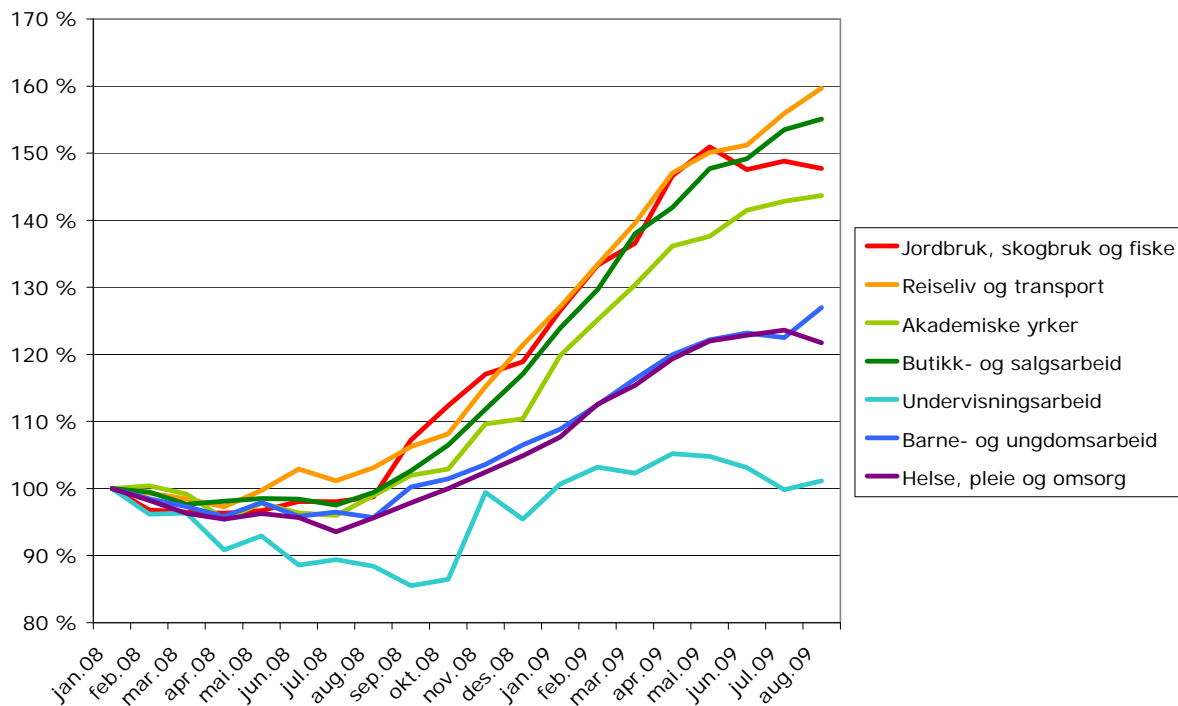
Kilde: NAV

Spesielle forhold ved månedsoppdateringen

Det er ingen kjente spesielle forhold som påvirker månedstallene for arbeidsmarkedet i juli.

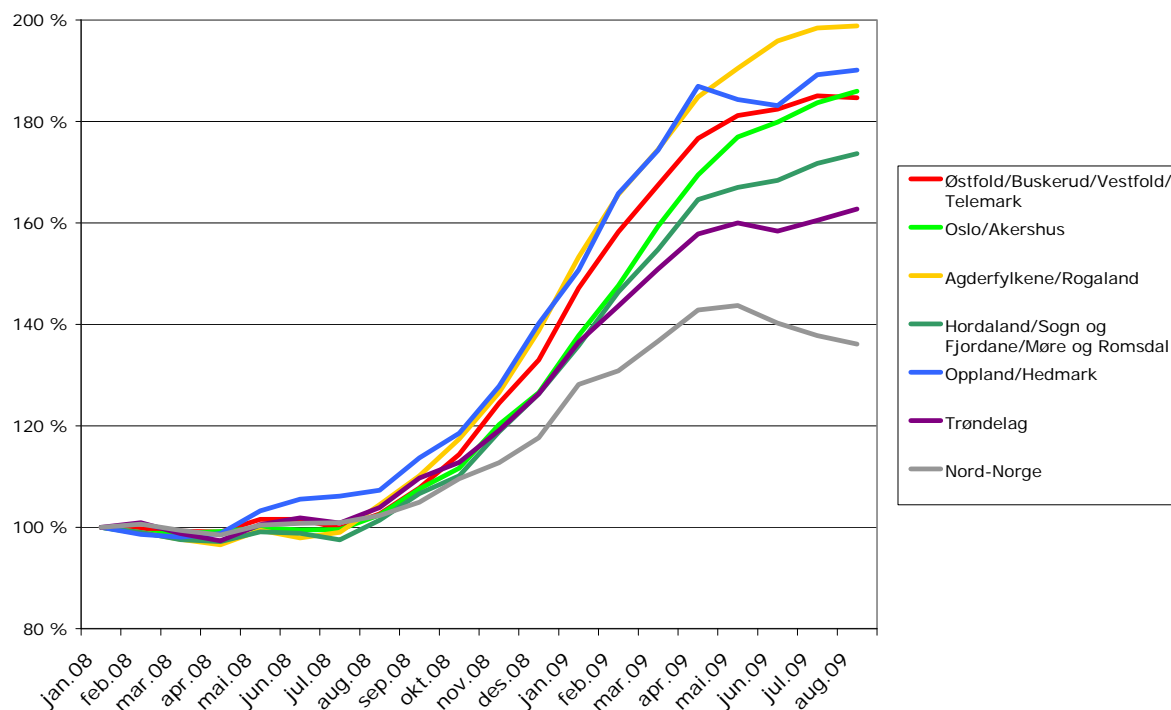
Figurvedlegg

Figur 9 og 10. Utviklingen i summen av registrerte arbeidsledige og ordinære tiltaksdeltakere innenfor yrkesgrupper (yrkesbakgrunn). Januar 2008 – august 2009. Januar 2008 = 100. Sesongkorrigerte tall.

Kilde: NAV

Figur 11. Utviklingen i summen av registrerte arbeidsledige og ordinære tiltaksdeltakere i regioner. Januar 2008 – august 2009. Januar 2008 = 100. Sesongkorrigerte tall.

Kilde: NAV